

МЕДАЛЬ «ЗА ГОРОД ВАШИНГТОН», АБО ГОРЕ ВІД РОЗУМУ

60 років тому советський поет Євген Євтушенко написав знаменитого вірша «Хотят ли русские войны» – «Чи хочуть росіяни війни». Покладений згодом на музику, він пісню облетів світ.

Автор ставив риторичне питання – чи хочуть росіяни війни:

*«Спросите вы у тех солдат,
что под березами лежат,
и пусть вам скажут их сыны,
хотят ли русские войны».*

Пафосно звучали поетові рядки:
*«Не только за свою страну
солдаты гибли в ту войну,
а чтобы люди всей земли
спокойно видеть сны могли»...*

У 1961-му інтернету та YouTube не було. На всіх континентах миролюбна пісня советського поета ріками лилася з радіо, з платівок, з телевізорів. Здавалось, ніхто у світі не міг запідозрити громадян СРСР у підступному бажанні радикальної зміни світоустрою...

Але як казав Геракліт, усе плине, усе змінюється. 19 лютого 2019 року Постійний представник України в ООН Сер-

гій Кислиця далеко не з добра-дива поцікавився у російського постпреда Василя Небензі, «чи хочуть росіяни війни», зачитувавши фрагмент згаданого вірша Євгена Євтушенка.

Не випадково тему «чи хочуть росіяни війни», порушила у своєму вірші поетка Раїса Татаркова:

*«Спитаите краце матерів
Загиблих на війні солдат,
Яких убив російський «брат»,
Й заплаче мати не одна:
«Росія – це і є війна!»...*

*Згадайте про Афганістан,
Спитаите фінів, молдаван...
Чеченець скаже і грузин,
Сірієць, чех і осетин,
Що є лиш відповідь одна:
Росія – це завжди війна»...*

Нині у російському сегменті всевітньої інтернет-платформи в YouTube можна почути і побачити «ввічливу лірику» російських «зелених чоловічків». Один із «шедерів» такої «пісенної творчості»:

*«Давно запущены ракеты,
И пепел в воздухе висит.
Горит Нью-Йорк и Сан-Франциско,
И штат Нью-Мексико горит.*

*На почерневший пляж Майями
Вареной рыбы нанесло.
Прошли гигантские цунами
И в Кордильерах оттрясло.*

*К лужайке перед Белым Домом
Российский подошел солдат.
Присел на мраморную колонну,
Поставил рядом автомат*

*Подвинул каску на затылок,
Достал солдатский сухпак.
И заграничную текилу
Налил в помятый котелок...*

*Хмелел солдат, слеза катилась,
Хрипел трофейный саксофон
И на груди его светилась
Медаль «За город Вашингтон».*

Що це? Постсоветський солдафонський гумор? Таке вже було. В добу СРСР: «При ядерному вибухові автомат тримайте перед собою на витягнутих руках, аби розпечений метал не капав на казенні чоботи»; «Хочеш потрапити в Америку? Вступай в ракетні війська!»; «Якщо партія накаже, ми пам'ятник Владіміру Леніну на Мангеттені поставимо»...

Але чому ж так тішаються російськомовні слухачі? Скучили за воєнними перемогами?

«Дай Боже, щоб я побачив цей день! Заплакав би від радості!.. Чудова пісня! Хочеться знати, коли вона буде перекладена англійською і вміщена на англосаксонських сайтах... Я з цією піснею згоден. Якщо на війну, то

взьміть мене. Прикордонник я. Старий вже. Стріляю на 100 метрів. З 50 – 35. Може, в пригоді стану... Гарна, військова пісня... Клас! За душу бере, наче Берлін брали... Мрії мого покоління хай діти втілять, якщо ми допоможемо... Більшого задоволення від пісні за останню десятирічку не відчув. Тричі слухав і ще хочу. Наче бальзам на душу...».

Воїстину незбагненна російська душа. Таке враження, що внуки «дідів, що воювали» тепер вирішили виправити «найбільшу геополітичну катастрофу». Що советські постімперці конче хочуть виграти у Заходу Четверту світову війну.

Росіяни, які після розпаду СРСР відчули себе ображеними і приниженими, почали «вставати з колін» серед створених ними ж у Чечні руїн з десятками тисяч трупів, а згодом продовжили проймаються ненавистю до чеченців неподалік висаджених у повітря агентурою ФСБ будинків з мирними мешканцями. Після чого піднялася нова хвиля вбивств багатотраждальних громадян Ічкерії, почалися криваві напади російських командос у Норд-Ості та Беслані, захоплення Абхазії та Північної Осетії...

У середині 70-х років минулого століття на кіноекрани СРСР вийшов анімаційний фільм про пригоди казкових героїв Чебурашки і крокодила Гени. У кінострічці звучала пісня «Голубий вагон», яка набула шаленої популярності серед дітей і дорослих.

У XXI столітті росіяни почали інтерпретувати її по-іншому. В стилі «чорного гумору»:

*«Медленно ракеты улывают вдаль,
Встречи с ними ты уже не жди
И хотя Америку немного жаль,
У других всё это впереди.*

*Может, мы обидели кого-то зря,
Сбросив пару лишних мегатонн?
Ключьями летит кровавая земля –
Здесь недавно правил Пентагон.*

*Ядерный фугас летит, качается,
Он летит на город Вашингтон.
Все, что от него потом останется,
Мы погрузим в голубой вагон»...*

У цих мілітарних «піснях» психотип росіянина виражений напрочуд точно і яскраво. Це аж ніяк не фігури мовлення – мовні засоби, орієнтовані на незвичність слововживання, посилення емоційності, образності вислову. Такою є стилістика мислення більшості громадян РФ. Це їхня «real politik». Це непогамовне прагнення реваншу за поразку в Третій світовій.

Це далеко не феєрична безглуздість. Маємо справу з різновидими психологічної, інформаційної атаки. Маємо справу з психологією кримінальних злочинців, які зачинилися в Кремлі. Зрозуміти її (психологію росіян) прагматичні англосакси не зможуть. Ніколи.

«Якщо нація збожеволіла і жадає війни – вона цю війну отримає у всіх її проявах... Їй розповідали, що війна – це красиво? Що це – героїзм, смугасті стрічки і бадьорий марш під звуки переможного салюту? Так уже думала одна нація в XX столітті. Закінчилося все десятками мільйонів трупів і європейськими руїнами. І ніякі Черчилль з Рузвельтом не врятували» (Саша Сотник – російський письменник, публіцист, який виступає з жорсткою критикою російської влади).

Невеличкий екскурс в історію. Володимир Крижанівський, перший Надзвичайний і Повноважний Посол України в Російській Федерації згадає, як 2 грудня 1991 року

до нього завітала Галина Старовойтова, російська політична та громадська діячка, фахівець у галузі міжнародних відносин, правозахисниця, щоб поздоровити українського дипломата з результатами референдуму. Вона розповіла Крижанівському, що в жовтні зустрічалася з Борисом Єльциним і повідомила його, що за її даними референдум в Україні дасть значно більше двох третин голосів виборців. «Ви розумієте Борисе Ніколаєвичу, ВОНИ – ПІДУТЬ», – зачитувала Старовойтова саму себе. Її, правозахисницю і демократку передусім стурбувало те, що «ВОНИ – ПІДУТЬ», що Україні обере самостійний шлях розвитку. Зрештою нічого дивного в цьому немає – наочна симптоматична реакція росіянки, враженої імперським синдромом. Реакція Єльцина на повідомлення Старовойтової ще цинічніша: «Галино, у нас зараз головне завдання – викинути «міченого» (Михайла Горбачова. – О. Р.). А ми їх потім скрутимо». Тобто українців скрутимо...

Ще одне цікаве спостереження від Володимира Крижанівського. Дипломат наголошує, що треба вчитувати до кожної літери, до кожної крапки і коми будь-який документ, укладений з росіяним. Бо вони можуть в останній момент щось утнути. Так, у Массандрі на перемовинах з поділу Чорноморського флоту колишнього СРСР у вересні 1993 року представники російської делегації, як дрібні злодії, з подачі Юрія Дубініна, заступника міністра закордонних справ Російської Федерації, в останній момент без відома української сторони зробили в документах правки. Але, на щастя, Антон Бутейко, який тоді був керівником Служби Президента України Леоніда Кравчука з міжнародних питань, помітив це неподобство – самовільне внесення російською стороною змін в уже погоджені тексти. Антон Денисович власноруч негайно зробив відповідні правки. Вибухнув скандал. Прем'єр-міністр РФ Віктор Черномірдин кинувся до Бутейка і почав переконувати, що документ складений правильно. Однак українська сторона довела свою правоту...

Але ми про інше. Може, й справді доцільно перекласти англійською цитовані фрагменти бойовничих квазіпісень, щоб Захід усвідомив хід думок і «багатство» душі ксавських російських патріотів, які прагнуть кидком своїх і чужих кісток змінити історію?

Будь-яку пропозицію до конструктивної розмови вони сприймають як ознаку слабкості. Останній вельми характерний приклад: помічник Путіна із зовнішньої полі-

тики Ушаков (не менш впливовий, ніж Лавров) дозволяє собі викликати американського посла і по суті пред'являє дипломатові ультиматум. Якщо, мовляв, не відкличите анонсовані раніше санкції проти Російської Федерації, то ніякого саміту Байдена з Путіним не буде.

Можна припустити, що після такого хамства з боку Москви в американського президента не залишилося жодних сумнівів щодо справжніх намірів Кремля. Для Вашингтона цей скандальний випадок – важливий досвід у майбутньому спілкуванні з Москвою.

У цьому контексті симптоматично, що Джо Байден оголосив про запровадження у США загальнонаціонального надзвичайного стану у зв'язку з «надзвичайною загрозою» через зовнішню діяльність уряду Російської Федерації.

Та Путіна, ймовірно, навряд чи вже хвилюють економічні санкції. Занурений у власну психопатологічну маячню, він твердо обрав шлях Хуссейна, Каддафі й Мілошевича.

«Ми як жертва агресії, ми як мученики потрапимо в рай, а вони просто здохнуть. Тому що вони навіть покаяться не встигнуть», – пожартував у своєму традиційному сти-

лі чекіста президент РФ, виступаючи у жовтні 2018 року на дискусійному форумі «Валдай» в Сочі.

Наразі Кремль привів у вищий ступінь бойової готовності мобільні ядерні сили. Інтернет-мережа мало не щодня фіксує переміщення російської військової техніки до українського кордону – довжелезні потяги з танками, БТРами, автомобілями, бензовозами...

Можна припустити, що пацієнт кремлівського бункеру збирає свою мілітаристську вагату на кордоні з Україною не лише для психічної атаки...

«Все має свою ціну, і оплачувати цей рахунок доведеться всім. Українцям – за те, що повірили заспокоїливій риториці (мовляв, «треба просто перестати стріляти»), європейцям – за весільні танці Карін Кнайсль і міцну дружбу з Шрьодером, за еротичні вечори з Берлусконі та сороміцькі анекдоти в компанії фрау Меркель; за Сочинську Олімпіаду після Грузії і Мундіаль після Криму; американцям – за нескінченні «перезавантаження» і зазираання в путінські очі у пошуках фашистської душі, що нудиться в тасмних катівнях чекістського організму. І, звичайно, росіянам – у них рахунок буде особливий, розширений, за всіма історичними пунктами» (Саша Сотник).

Конфлікт колективного Путіна з Україною екзистенційний, метафізичний. Для Путіна саме існування України є нестерпним. Та навіть якщо його не стане, плани Московії щодо українських територій не зміняться. Для росіян Українська держава – це бунтівна провінція. Аби зберегти Українську державність за неї з-поза меж України ніхто помирати не буде. Крім нас самих.

Має рацію історик Ярослав Грицак, стверджуючи, що Україна належить до числа країн, котрі «перевірку ідіотами» не витримують: «У нас інституції ще слабенькі. І загроза, що їх поламають наші ідіоти (знову-таки ідіоти – без образ, просто як категорія – так, як її розуміли в античній Греції), дуже висока. Досі ми витримували цей тягар, але зараз рівень непередбачуваності надто високий, адже ніколи в історії України не було настільки слабкої влади».

Нещодавно командував військами США в Європі оголосив, що американці воюватимуть проти Росії разом з Україною. Звучить обнадійливо. Та чи йшлося про зброю-техніку, надання розвідувальної інформації, закриття повітряного простору чи про щось інше, генерал не озвучив. Утім міра допомоги або й участі залежатиме, головне, від бажання самих українців протистояти агресії.

Олег К. РОМАНЧУК

Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи

Олег К. Романчук. «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи»: Публіцистика воєнного часу. Вибрані тексти 2014–2019: статті, есе. – Львів: Універсум, 2020. – 608 с., 7 іл.

Умови придбання

Щоб придбати книжку, слід переказати 250 гривень (у вартість включені поштові витрати за пересилку рекомендованою бандероллю) через будь-який банк чи надіслати поштовим переказом на рахунок ІВАН UA08325268000000002600744144 в ПАТ АКБ «Львів», ЄДР-ПОУ 19326603, МФО 325268. Одержувач: ТзОВ «Універсум».

Не забудьте надіслати на адресу редакції («Універсум», п/с 2994, Львів–17, 79017) копію квитанції поштового переказу чи платіжного доручення, чітко зазначивши при цьому свою адресу та номер мобільного телефона (вимога Укрпошти).

Тексти книжки відомі читачам часопису «Універсум», тижневика «Країна», інтернет-порталу «Радіо Свобода». Зібрані «під одним дахом», вони дають змогу простежити вперту, послідовну лінію автора щодо захисту національних інтересів.

Леонід Капелюшний, письменник, сценарист, публіцист